

NÅGRA ALGEBRAISKA GRUNDBEGREPP

En mängd M kallas för en HALVGRUPP, om M är utrustad med en binär operation $*$, som satisfierar

- A0) $x, y \in M \Rightarrow x * y \in M$ (M sluten under $*$)
A1) $(x * y) * z = x * (y * z), \forall x, y, z \in M$ ($*$ associativ)

En halvgrupp $(M, *)$ kallas för en KOMMUTATIV HALVGRUPP (eller Abelsk halvgrupp), om $*$ dessutom satisfierar

- A4) $x * y = y * x, \forall x, y \in M$ ($*$ kommutativ)

(I en kommutativ halvgrupp betecknas operationen ofta $+$.)

En halvgrupp $(M, *)$ kallas för en MONOID, om $*$ dessutom satisfierar

- A2) $\exists e \in M$ sådant att $e * x = x * e = x, \forall x \in M$ (e enhet under $*$)

En monoid $(M, *)$ kallas för en KOMMUTATIV MONOID (eller Abelsk monoid), om $*$ dessutom satisfierar

- A4) $x * y = y * x, \forall x, y \in M$ ($*$ kommutativ)

(I en kommutativ monoid betecknas operationen ofta $+$ och enheten ofta 0 .)

En monoid $(M, *)$ kallas för en GRUPP, om $*$ dessutom satisfierar

- A3) $\forall x \in M \exists x^{-1} \in M$ sådant att $x * x^{-1} = x^{-1} * x = e$ ($invers$ under $*$)

En grupp $(M, *)$ kallas för en KOMMUTATIV GRUPP (eller Abelsk grupp), om $*$ dessutom satisfierar

- A4) $x * y = y * x, \forall x, y \in M$ ($*$ kommutativ)

(Även i en kommutativ grupp betecknas operationen ofta $+$ och enheten ofta 0 . Då betecknas inversen till x ofta $-x$.)

En mängd M kallas för en RING, om M är utrustad med två binära operationer $+$ och $*$, som satisfierar

- B1) $(M, +)$ är en kommutativ grupp
B2) $(M, *)$ är en halvgrupp
A5) $x * (y + z) = (x * y) + (x * z), \forall x, y, z \in M$ ($*$ distributiv
 $(x + y) * z = (x * z) + (y * z), \forall x, y, z \in M$ med avseende på $+$)

En ring $(M, +, *)$ kallas för en KOMMUTATIV RING (eller Abelsk ring), om $*$ dessutom satisfierar

- A4) $x * y = y * x, \forall x, y \in M$ ($*$ kommutativ)

En ring $(M, +, *)$ kallas för en RING MED ETТА, om $*$ dessutom satisfierar

- A2) $\exists e \in M$ sådant att $e * x = x * e = x, \forall x \in M$ (e enhet under $*$)

En ring $(M, +, *)$ med etta kallas för en KOMMUTATIV RING MED ETТА (eller Abelsk ring med etta), om $*$ dessutom satisfierar

- A4) $x * y = y * x, \forall x, y \in M$ ($*$ kommutativ)

En ring $(M, +, *)$ med etta kallas för en DIVISIONSRING, om $e \neq 0$ och om $*$ dessutom satisfierar

$$A3) \quad \forall x \in M \setminus \{0\} \exists x^{-1} \in M \text{ sådant att } x * x^{-1} = x^{-1} * x = e \quad (\text{invers under } *)$$

En divisionsring innehåller alltså alltid minst två olika element, nämligen 0 (enheten under $+$) och e (enheten under $*$). Likaså har varje element en invers under $+$ och varje element utom (möjligen) 0 har också en invers under $*$.

En divisionsring $(M, +, *)$ kallas för en KROPP om $*$ dessutom satisfierar

$$A4) \quad x * y = y * x, \forall x, y \in M \quad (* \text{ kommutativ})$$

En kropp är alltså en kommutativ divisionsring. Uttrycket SKEVKROPP används ibland för icke-kommutativa divisionsringar.

En mängd M kallas för en ORDNAD MÄNGD, om M är utrustad med en relation $<$, som satisfierar

$$A6) \quad x, y \in M \Rightarrow \text{en och endast en (enn) av relationerna nedan gäller:}$$

$$x < y, x = y, y < x$$

$$A7) \quad x < y, y < z \Rightarrow x < z \quad (< \text{ transitiv})$$

($y < x$ betecknas också $x > y$. $x \leq y$ betyder $x < y$ eller $x = y$ och $x \geq y$ betyder $x > y$ eller $x = y$.)

En halvgrupp $(M, *)$, som är ordnad som mängd betraktad, kallas för en ORDNAD HALVGRUPP, om $<$ dessutom satisfierar

$$A8) \quad x < y, z \in M \Rightarrow x * z < y * z \text{ och } z * x < z * y$$

Ordnade monoider, ordnade grupper och deras kommutativa motsvarigheter definieras analogt.

En ring $(M, +, *)$, där $(M, +)$ är en ordnad kommutativ grupp med enheten 0, kallas för en ORDNAD RING, om $<$ dessutom satisfierar

$$A9) \quad 0 < x, 0 < y \Rightarrow 0 < x * y$$

Ordnade ringar med etta, ordnade divisionsringar och deras kommutativa motsvarigheter definieras analogt.

Egenskaper, som följer ur axiomen ovan:

Sats 1: Enheten i en monoid är unik.

Sats 2: $e^{-1} = e$ i en grupp.

Sats 3: Inversen till varje element i en grupp är unik.

Följdsats: $(x^{-1})^{-1} = x$ för varje element x i en grupp.

Sats 4: $a * b = a * c$ eller $b * a = c * a \Rightarrow b = c$ i en grupp.

Sats 5: $a^{-1} = b^{-1} \Rightarrow a = b$ i en grupp.

Sats 6: $0 * a = a * 0 = 0$ i en ring.

Sats 7: $(-e) * a = a * (-e) = -a$ i en ring med etta.

Följdsats: $(-e) * (-e) = e$ i en ring med etta.

Sats 8: $0 < a \Rightarrow -a < 0$ i en ordnad kommutativ grupp.

Sats 9: $0 < e$ i en ordnad divisionsring.

Följdsats: $e < e + e$ i en ordnad divisionsring.

Sats 10: $0 < a \Rightarrow 0 < a^{-1}$ i en ordnad divisionsring.